

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉSI ARAK: 1/4 évre 20 kor.,
1/2 évre 10 k., 1/4 évre 5 k. Egyes szám ára 8 f.

Felelős szerkesztő: Dr. Weisz Ignác.
Szerkesztő: Győri Imre.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Brassó, Kapu-utca 64. sz. — Telefon: 177.

Gazdasági különválásunkról

Brassó, nov. 30.

Ha a gyakorlati ténnyé lépve, az Ausztriától való teljes elszakadás álláspontjára helyezkedik az ország, ez a háborút jelenti, de elveket csakis beszédekkel vallani és azoknak érvényt szerezni nem tudni, ezt félrevezetésnek is mondhatjuk, mert mit fognak szólni Justhék, ha elkövetkezik 1911. január elseje és ott leszünk, ahol most vagyunk? Illúziók nélkül nemzetek nem élhetnek, de illúziók teljesítését határnaphoz kötni nem lehet és mivel ő Felsége meg van arról győződve, hogy az osztrák-magyar bank kettéválasztása meggyöngyöztető Ausztria és Magyarország hitelét, a bank kettéválasztásához soha hozzájárulni nem fog, amint ragaszkodik a cs. és kir. hadsereg egységességéhez is.

Ezen meggyőződésétől a királyt eltéríteni nem lehet és ha Kossuth Ferenc arra célzott, hogy ragaszkodik az önálló magyar bank elvéhez, de határidőt nem szabhat annak föllállításához, akkor az ő állásfoglalása volt az őszintébb, mert azzal számol, hogy I. Ferenc József uralkodása is véget

fog érni és 80 éves, sokat tapasztalt embert nézetének megváltoztatására bírni nem lehet.

A magyar elválasztó törekvések Bécsben süket fülekre akadnak. A Burghan olyan befolyások kerekedtek fölül, melyek nem kedveznek a magyar közóhainak, a magyar nemzeti törekvéseknek; ott a mai állapotok fönntartását óhajtják, ha lehet a jelenlegi kormányval, alkotmányos uton és ha ez lehetetlennek bizonyulna, akkor történnek a kísérletezések és itt első helyet foglalja majd el azon törekvés, hogy a kiegyezési alapon álló pártoké legyen a kormányuralom.

A függetlenségi pártra hárul már most azon föladat, hogy helyét minden körülmények között megállja és ne egymás ellen küzdjön, hanem egységes vezérlet alatt, meg nem valósítható programpontjainak a gyakorlati élethez való átsimításával, a gazdasági és nemzeti önállóságnak első sorban anyagi gyarapodásban kifejezésre jutó eredményeit keresse érvényesülésénél, akkor az övé lesz a jövő és boldogulni fog az ország.

A gazdag országok lehetnek csak erősek és csakis önmazában egységes

és öntudatos párt arathat sikereket, mert csakis ilyen imponálhat a Burghan, ahol a féltő apai szeretet megkötve tartja az uralkodót is elhatározásainál és a kiegyezés óta nem is volt dolga Magyarországon ilyen nehezen megoldható krízissel, melyre a paktum megkötésénél elkészülve nem volt. Nem kedvezők azok a szelek, melyek a Burghól felénk fujdogálnak és a magyar nemzetnek hasonló türelemre van szüksége, amelyet az uralkodó hatalma tudatában tanusít. De elvégre az uralkodó hatalommal is szemben áll a nemzet hatalma, mely örökös, amely nincs életkorhoz kötve, de ha célhoz akarunk érni, türelemmel kell bevárni az eseményeket, melyek bennünket készületlenül nem fognak találni, bizonyára újból egyesíteni fogják azokat, akiket most a taktikai ellentétek elválasztanak. De ezen egyesülés már szilárdabb lesz, mint az eddigi volt, amire nagy szükség is lesz, mert nem várt események elkövetkezésére is el lehetünk készítelve. Hogy Tisza István gróf kihallgatása alkalmas lenne arra, hogy a Justhék álláspontját erősítse, az alig képzelhető.

A „BRASSÓI LAPOK” tárcája.

Utolsó levél.

Irta: SALACZ EMIL.

Volt nekem egy nagyon jó barátom. Csak volt, ma már halott. Az orvosok az mondják, hogy gyenge szervezete ölte meg, én tudom, hogy a szíve vitte a föld alá. A jó fiut már nem bántják haszontalan földi érzések; ő alászált és esendesen hallgatja a fűgyökér növést. Talán álmait is folytatja odalenn, hiszen nem lehet az másképp.

Ott halt meg előttem; én zártam le a szemeit. Nem volt senkije sem; rám maradt mindene. Ez a levél is, melyet most közre adok.

Mielőtt örökre lehunyta volna a szemét, azt mondta, hogy a levelet égessem el. Okozzon szemrehányást — annak a valakinek. Azért te levél, te menj s mond meg a valót; te pedig jó fiu, nyugodj csendesen.

Szívtelen leány, nézze csak, van bátorságom magának levelet írni. Jól tudom, ha elolvassa, hát eszeveszett haraggal tépi izekre s piciny lábaival tán meg is tapodja. Oh, engem ez egy cseppet sem fog bántani: hiszen nekem már csak az a célom, hogy elolvassa. Hogy pedig el fogja olvasni, azt bölcsen tudom. Mert hát kíváncsiság is van a világon; ugy-e Médikém?

Kezdem tehát.

Emlékszik-e, mikor a forró augusztusi estén ott voltunk a ligetben? Borús alkony volt, a nagy fák sejtelmes suhogással rázták koronáikat. Nem voltunk egyedül és nem voltunk együtt: körülöttünk gondtalan emberek tarka tömege rajzolt. Mindenki örült az életnek, a levegőben halk kacajok keltek szárnyra; maga fényt és diadalmas szépséget árasztott: én pedig ott ültem egyedül a padon s lélkemet valami mondhatatlan bánat tartotta rabul. Maga tudta, hogy mi bánt engem; maga nagyon jól tudta, ugy-e? És

szava nem volt hozzám, és rám se nézett, mert maga büszke, maga szívtelen lány.

Emlékszik-e?

Akkor találkoztunk utoljára. Másnap én mentem. Neki egy ismeretlen utnak, melyen boldogulásomat véltem elérni. Lassu irammal vitt a vonat és én az ablakon át, a reggeli ködön keresztül kutattam a helyet, amerre laknak. Meg is találtam... és aztán, aztán eltűnt az utolsó halvány kép is. És nem szégyeltem utitársaim előtt egy könnycseppet kitörölni a szememből magáért.

Oh, maga ezen csak nevetni tud; szinte látom, mint csucsorítja a száját s kacag, kacag, hogy ugyan mi van azon sirni való, ha valaki ott hagy egy kis utcát, meg benne még valakit. Hiszen ez olyan semmiség, ugy-e?

Szívtelen lány, most, mikor a kilométerek ezre választ el minket egymástól, megvallom magának, hogy örült szerelemmel szeretem és izzó gyűlölettel gyűlölöm. Szeretem, amint ember csak szeretni tud és

Transsylvania étterem és kávéház.

Elegáns berendezés; általánosan elismert kitűnő konyha; természetes erdélyi borok; pontos kiszolgálás! — A kávéházban naponta DICK GYURI közkedvelt zenekara játszik.

(1771) Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetem Kiváló tisztelettel Fundatia ROTHENBÄCHER GY.

Székely népművészet.

(Dr. Herrmann Antal megnyitó beszéde Bálint Benedeknek, a székely népművészet-ről Kolozsvárt, 1909. november 27-én tartott felolvasásához.)

Brassó, nov. 30.

I.

Az Erdélyi Kárpát Egyesület nevében szíves örömmel üdvözlöm Szentkatolnai Bálint Benedek tanár urat és neje Önnagyságát, nemkülömben a tisztelt érdeklődőket abból a kedves alkalomból, hogy az Erdélyi Kárpát Egyesület tevékenysége ismét találkozik az erdélyi néplélek művészi revelációjával.

A természet kultuszával mi a nemzeti kulturát szolgáljuk. Mindig azt valljuk, hogy a táj legérdekesebb terméke az ember, hogy a vidék élő szelleme, a nép lelke, melynek alkotásai olyan szervesen nőnek ki szülőföldje talajából, mint akár a virág. A turista egy-egy gyopárt, mezei virágot hoz haza kirándulásairól emlékül, (vagy hogy kedveskedjék kedveseinek. Mi egy egész muzeumot hoztunk haza turistáskodásunkból tele, de tele a néplélek alkotásaival. Az EKE muzeum kincses Kolozsvárnak legnagyobb kincse, házagot betöltő elsőrangú kulturintézmény, melyben állandóan az a szellem uralkodik, amely itt e kiállításon olyan remek megtestesülésben jelentkezik.

Az EKE a biológiával és a szociológiával hirdeti azt az igazságot, hogy az embernek a civilizáció elfajulásai elől némileg vissza kell térnie a természethez.

A kulturában a természet képviselője, a néplélek maiv világnézete és eredeti alkotásai. A művészet és kivált a költészet viszatért ez ősforráshoz. Az iparművészet, műipar is erre az utra kezd térni. De ez nehéz dolog. A költészetre csak papír és toll kell. Sőt a katonai faköpenyeg falára is

remek költeményt írt Petőfi. De az iparművészetnek költséges anyagra drága eszközökre, fáradságos kitartó munkára, és fogyasztó közönségre van szüksége. Nem is elég a természetet szolgáló utánozni, vagy a népművészet izolált motívumait heterogén keretbe belekényszeríteni. A nemzeti geniusznak kell inoperálnia, a népléleknek kell betöltenie az alkotó lelket és alkotásait egyaránt. A népipar hagyományos formáit, ősi elemeit, a lokális természetből kifejtett technikáját meg kell tölteni nemzeti tartalommal, fel kell emelni a világművészet eszményi színvonalára. Így válik az etnografiai érdek esztétikai értéké, így fejlődik nemzeti stílussá. És csak annak a nemzetnek van határozott politikai és kultúregyénisége, melynek nemzeti stílusa van.

Szinte kopott szölamhá vált már, hogy Magyarország szabadsága, önállósága, függetlensége hatalma, ereje, színmagyarsága jórészt a magyar ipar szabad, önálló, független, hatalmas, erős színmagyar voltától függ. Tudta ezt Kossuth Lajos is, aki előbb a magyar védegyletet alkotta meg, aztán vívta meg a függetlenségi harcot. De a nemzet még gyöngye volt ehhez, és elbukott. Ismét válság előtt állunk. A kard ereje egyedül nem fogja megvédeni, gazdasági erő nélkül, úgy a fegyveres ellenállás, mint a passzív rezisztencia ismét katasztrófával, kudarcra végződik.

A lélek ruhája test, a test öltözte a ruhát, a család meze a ház. Törekedjünk arra, hogy lelkünket ruházzuk fel a nemzeti hagyomány és érzés vértetével, hogy testünket viszont emancipáljuk a szenvedélyek és káros faji szokások nyűgétől, hogy ruházatunkat szabadítsuk fel az idegen, idomtalan rabtartó divat zsarnoksága alól, s hogy házunkat rendezzük be és ékesítsük a magyar lángész és a magyar kéz műveivel.

Nem kell azt gondolni, hogy ehhez

nagy önmegtartózkodás, lemondás, a magasabb-kényelem és finomabb ízlet elnyomása szükséges. Tekintsünk körül e teremben. E műalkotások alakjai, elemei, motívumai, stílusa a néplélek hamisítatlan eredeti megnyilatkozásai. De a néplélekkel kongeniális nagy művész projékiójában jelennek meg, és felemelkednek a művészeti tökély legmagasabb fokára. Kétségtelenül kielégítik a legmodernebb divat igényeit, a legfinnyásabb ízlést, a legfinomabb műérzést.

Petőfi a magyar népköltés hangján, sőt anyagával teremtetten meg a magyar költés legértékesebb műveit, a világirodalom remekait. A magyar népművészet Petőfijét sejttem e székely remekművek megteremtőjében. A magyar házi, berendezési művészet új korszakát, reneszánszát érzem az ősi és mégis egészen új, e hagyományos és mégis teljesen eredeti alaku műalkotásokban, melyek itt a maguk sokoldalúságában és gazdagságában egész képzőművészeti rendszert, népművészeti programot képviselnek.

Sajátos és jellemző jelenség ez. Ősi székely család sarja, a székely néplélekkel és falusi levegővel telített szellemű őserős művészi tehetség, kimegy a nagy világ forgatagába, éveket tölt Párisban. De a modern Babel nem hamisítja meg székely lelkét, nem forgatja ki eredetiségéből magyar művészetét, sőt fokozza, tökéletesíti, nemesíti azt. A modern világ művészet teljes ismeretével és tökéletes eszközeivel hazatért szülőföldjére. Félreeső helyen, távol a kultúra és művészet eszközeitől és hatásaitól, remeteként él. Egy nagy műterme van: a természet, egy nagy modelje: a nép. És merész lélekkel, székely konok fanatizmussal hozzáfog a magyar népipar megmentéséhez, kulturához, nemzeti művészetté való nemesítéséhez.

(Folytatjuk.)

Felhívás a tanítókhoz.

Brassó, nov. 29.

Felkérteztünk a következő felhívás közlésére:

A Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei Tanítótestület folyó évi november havában megtartott gyűlésén Bozsik Béla egyesületi tag a következő előterjesztést tette:

„Ha nyugdíj viszonyainkat a Magyarországon bármely hivatalban, vagy munkálban alkalmazottakkal összehasonlítjuk, kiténik, hogy azok valamennyienél mostohábbak, és hogy a mai lehetetlenségig megdrágult életviszonyok között tűrhetetlenek. Avagy tűrhető-e tovább az, hogy a tanítónak — ki minden erejét, egészségét, az egész életét a mások gyermekei felnevelésének szenteli — elhalálása után az árvái koldusbotra jussanak? Vagy, — hogy a számtalan súlyos sérelem közül többet ne is említsek, — tűrhető-e az, hogy azon hosszú, becsületes munkában kifáradt öreg tanítók, kik még a tanítói fizetésrendezés megtörténte előtt nyugdíjaztattak, s így nyugdíjukat a régi nyomoruságos fizetés után kuzván, az általános drágulás folytán öreg napjaikra meg legyenek fosztva a megélhetés legszükségesebb feltételeitől is? Nem! Itt sürgősen segíteni kell a bajon.

És mi akadályozna meg bennünket abban, hogy megkíséréljük nyugdíj viszonyainkat elviselhetővé tenni most, midőn a

gyűlölöm, amint ember csak gyűlölni tud. Pedig az emberek mindennél jobban tudják ezt a kettőt.

Hogy miért nem mondtam ezt meg magának négy szemközt? Mert gyáva voltam. Félttem magától, mint kisgyermek a mesebeli szörnyetől. Hiszen emlékszik. Próbáltam egyre magához közeledni. Ellökött, eltaszított. Mielőtt teljesen kimondhattam volna azt, amit éreztem. Most már nem félek kimondani; most félek magával találkozni odalenn. Nem érti?, majd megérti ha elmondtam mindent.

Hát tudja, szívtelen lány, körülbelül négy éve, hogy maga nekem mindenem. Csak magáért ver a szívem, csak magáért vágy minden porcikám. Minden gondolatom maga; érti-e, csak maga és senki más. Ott van körülöttem a levegőben, a lámpa fényéből maga sugárzik felém! Ha ülök valahol, maga mellettem ül. Esténként, ha borongó homály fedi be kis szobám ablakát, árnyak jönnek elő; és minden árny csak maga, érti-e, csak maga. Ha virágra nézek, csak magát látom; ott van az ételemben, itaiomban is.

Untatom?

Én gyűlölöm magát mégis: gyűlölöm, mint Kain gyűlölte Ábelt. Meg tudnám fojtani és kéjjel nézném, mint válik pirosuló arca szederjessé. Hogy tudnám kinezni, hogy tudnék gyönyörködni kinjaiban.

Untatom?

Hát rövid is leszek. De még magyarázattal kell szolgálnom ezekért a bolond sorokért. Hát csak olvassa el levelemnek további részét is.

Maga a megtestesült ész, maga a megtestesült szépség. Maga különös rendeltetéssel él itt e sáros földön. Maga nagygyá tudott volna tenni egy férfit; maga héroszsá tette volna azt a férfit, — ha szeretni tudta volna. Csakhogy maga hidegebb, mint az északi sark; maga világít s nem melegít; maga közeledni sem enged senkit. Megvet mindenkét s az ajkát biggyeszti, ha közvetlenebbül mer szólni magához valaki. És öl és gyilkol ezzel.

Ezért szeretem én magát és ezért gyűlölöm. Most aztán még bevallok magának valamiit. Azt, hogy nekem csak pár napom van még hátra, talán egy két rövid óram. A mellemet szorongatja folyton valami. A szívem olyan rendetlenül ver és fogy az areomról a hus. Hát megbohosásson, hogy merészkedtem magának egy ilyen levelet írni. Többet — az ördögbe is — ugysem fogok írni.

És most már szét is tépheti ezt a bolond fővel írott levelet, meg is taposhatja. A papír csak nem tud érezni?

Isten vele. Én indulóban vagyok — a rögök alá. És azzal zárom soraimat, hogy Isten óvjon minden férfit, aki belenéz egyszer a maga szemébe.

Isten vele, szív nélkül való lány.

saját garasainkból összehordott olyan nyugdíj alappal rendelkezünk, melyhez hasonló nincs egyetlen foglalkozásbeli alkalmazottaknak sem Magyarországon?

Mert ime:

Szolnokon a legutóbbi 10 év alatt 3 tanító élvezett hosszabb-rövidebb ideig esakélyke nyugdíjat. Ez volt a nyugdíj alap összes kifizetési kötelezettsége a szolnoki tanítókkal szemben. Befizetést ellenben állandóan 65—70-en teljesítettünk. Éppen nem túlzás tehát, ha hozzávetőleges számitással azt mondjuk, hogy itt a kiadás a bevételnek 40—50 százaléka. És így van ez átlag a régebbi multakra nézve is az egész országban. Már most, ha közép számitással évente csak 25.000 tanító után számitjuk is a befizetéseket, azon több nemzedékre kiterjedő időn át, mióta az alap fennáll, ehhez hozzászámitjuk a tőkésített kamatokat, valamint a tankötelesek és iskola fenntartók által befizetett summákat: bizonyára elég millió lesz kasszámban ahhoz, hogy igazán szégyenletes helyzetünket — meglévő tőkénk esorbitása nélkül — legalább türethetővé változtassuk.

Javaslom tehát: mondja ki Egyesületünk, hogy kívánja, mikép az országos tanítói nyugdíjalapot kezelő bizottság rövid idő alatt számoljon be nyugdíj alapunk kezelési módzatairól s annak vagyoni állapotáról, hogy sürgősen kiderüljön, mily mértékben segíthetünk a saját erőnkkel önmagunkon. Közölje ezt a kívánságát az Egyesület valamennyi magyarországi tanítóval, hogy biztosan remélt hozzájárulásuk által ennek a kívánságnak a megvalósulásához szükséges súly megadassék.

Van szerencsénk felhívni t. Czimedet, hogy ezen elfogadott javaslatot sürgősen a vezetése alatt álló tantesület elé terjesztene, s annak véleményéről bennünket — a további intézkedés megtehetése végett — azonnal értesíteni sziveskedjék.

Kelt Szolnokon. 1909. évi november havában.

Hazafias tisztelettel Polónyi Mátyás vm. tantesületi elnök. Udvary Ferencz vm. egyesületi jegyző.

„Elveszett románok.”

A Tribuna jólétesültségéről.

Brassó, nov. 30.

A nagyváradi jogakadémia polgárai körében nagy felháborodással tárgyalják az aradi Tribuna egy cikkét. A mérges ujság azt írja, hogy hat román jogász, aki a Gozsdu-féle ösztöndíjat élvezi, a jogakadémia diákasztalánál megalázó feltételek mellett jutott kedvezményhez. Az elő feltétel, hogy egyetlen román szót se ejtenek. Ennélfogva már annyira mentek a Mensa Akadémice román jogászai, hogy mikor Eminescu és Petőfi közt párhuzamot vontak, az volt az ítéletük, hogy a románok nagy költője nulla (zer), Petőfi pedig isten (zeu). Ezen borzasztóságon kívül a „Tribuna” értesülése szerint azt is beszélik a román jogászok, hogy Hóra banditavezér volt.

Ezek az elveszett románok — így kesereg az aradi ujság — mindezzel nem törődnek, türik a megalázást, sőt együtt éneklik a magyar jogászokkal a magyar politikai himnuszokat — egy darab kenyérhajért. Nem veszték el ezek a fiatal jogászok örök-re? A Gozsdu-ösztöndíjalap vezetősége gondolja meg, hogy a jövőben kinek ad stipen-

diumot. Románoknak avagy kutyáknak, melyek megmarják román rokonaikat, kik felnevelték őket? . . .

A Tribuna-t, mely jól értesültségével ugyancsak sokat kérkedik, ezzel a hírrel alaposan misztifikáltak. A vádból egyetlen szó sem igaz, amint az Véssey Kálmán ifjú sági elnök következő nyilatkozatából is kitétnik:

— A román lap cikke — mondta az akadémiai ifjuság elnöke — szóról-szóra rágalom. Mi, az akadémia kerülvé-kerülünk mindent, ami felekezeti, vagy nemzeti differenciákat támaszthatna az ifjuság körében. A cikkben említett hat jogásztársunkat kollégialis szeretettel ültettük a diák-asztal mellé és nem hogy feltételeket költöttünk volna ki, de azt sem kérdeztük, mi a vallásuk, mi a politikai meggyőződésük, a nyelvük. Maga a mi emberséges intézményünk, a Mensa Academica szelleme szigorúan kizárja, hogy ilyen kérdések iránt érdeklődjünk. Román barátaink bizonyára maguk erősítik meg, hogy a Tribuna vádja minden, de minden alap nélkül való.

HIREK.

Brassó, nov. 30.

Havas napok.

Amíg a világra ráborult a csöndes éjszaka, ragyogva szötte bele a maga ezüstös álmait a szelid holdsugár, mint ha onnan felülről gondolt volna valaki a szegény emberek koldus kis álmaira. Mintha csak azért szálltak volna a hó-pelyhek, mintha csak azért takarta volna be a földet a hópalást, nehogy kétségbeessenek a felébredt álmódók alólt, hogy hófehér álmok után a barna rögöt kell taposniok. Így a fehér lepel fölött eltekintve, oly jól esik, hogy ez a szinhatás úgy odasimul az álmainkhoz, mint egy kicsi fehér leányzóba tiszta levegője, ártatlan lakójához. Így fehéren olyan a természet, mintha fehér álmok birodalma lenne s örök tavasz és örök mosolygás derülne benne. Csak majd — ha a szenvedők töviskoronája nyomán véresöppek tarkítják ezt a szép selymes lepet — csak akkor látjuk, hogy mily nagy hazugság ez a fehér hó, az álom és valóság és minden. Rendszerszerint csak későn látjuk ezt be, s akkor is ragaszkodunk ahhoz, hogy a hazugságok valósággá váljanak. De elröppen az álom s már nem hoznak gyönyörűséget a hópelyhek. Hidegek, kegyetlenek, mint ahogy végeredményben mégis csak nyomorúságot jelentenek a szegény kis földikoldusokra ezek a szép, havas napok.

— A jótlakonyaság nevében. A brassói magyar protestáns négyeletnek szegény gyermekek karácsonyi felruházására adakoztak: Darkó és Társa 10 méter flanelt, 7 méter barchetet, 5-70 méter szövetet, 3 méter delénszőttest, 11½ méter szerb vászont, 1 női szoknyát, 4 gyerektrikót, 8 fejkendőt, 5 gyerekfőkötőt, 2 fiúsapkát; Székely László 5-40 szövetet, 4 méter barchetet, 3 méter szövetet; Rónai Henrik 6 méter barchetet, 3 méter szövetet, 3 méter zefirt; Kovács Mózesné és Kovács Jánosné 5—5 méter tenniszflanelt. Ezen adományokért hálás köszönetet mond az egylet elnöksége.

— Esküvő. Engel Oszkár, a közlaj-finomító részvénytársaság tisztviselője t. évi

december hó 14-én délután 3 órakor tartja esküvőjét Goldschlag Osiás brassói fakereskedő leányával, Esztikével, a brassói izr templomban.

— Ismeretterjlesztő előadások. A brassói magyar tannyelvű, középfoku iskolák tanárai az 1909—1910 tanév téli hónapjaiban, Brassó város művelt közönsége részére ismeretterjlesztő előadásokat rendeznek, melyeknek tervezetét a következőkben közöljük: 1.) December hó 9-én, Jahn Károly dr., áll. főreáliskolai tanár „A robbanó anyagokról.” 2.) December 16-án, Szóts Gyula áll. főreáliskolai tanár „A gyermek egyéniségének kifejlesztése.” 3.) Január 13-án, Bálint György r. kath. főgimnáziumi tanár: „A gyakorlati élet iskolája.” 4.) Január 20-án, Albrecht József róma. kath. főgimnáziumi tanár: „Az elemi lények vizsgálatának módja és eszközei.” 5.) Január hó 27-én, Laurentzi Vilmos dr., áll. főreáliskolai tanár: „Körös Csoma Sándor.” 6.) Február hó 3-án, Joó Győző, áll. felső keresk. iskolai tanár: „A spiritizmus, szellemidézés, hypnozis, telepatia.” 7.) Február hó 10-én Albrecht József r. kath. főgimnáziumi tanár: „Az elemi lények vizsgálatának módja és eszközei” (folytatás) 8.) Február hó 17-én, Gyertyánffy Ernő áll. főreáliskolai tanár: „Üstökös és hulló csillagok.” 9.) Február hó 24-én Wassylkiewicz Győző r. kath. főgimnáziumi tanár „A modernnek.” 10.) Március 3-án Székula Katalin áll. polg. leányiskolai tanítónő: „Leányaink nevelése.” 11.) Március hó 10-én Bokor János dr. áll. főreáliskolai tanár: „Hogyan kell műtárgyakat szemlélni.” s végre 12.) Márc. hó 16-án, Hajkó László r. kath. főgimnáziumi tnnár: „A görög színház.” Az előadások a fent jelzett napokon d. u. fél 6-tól fél hétig a róm. kath. főgimnázium fizikai előadótermében (II emelet) fognak megtartatni. Mtdőn olvasóink figyelmét eme előadásokra felhívjuk, közöljük egyuttal, hogy ezekre külön belépőjegyek ki nem adatnak.

— Az EKE brassóme gyei osztálya a Nagykőhavason egy tízezer koronába kerülő szép menedékházat épített. Az építési költségek nagyrésze, melyet az osztály éveken át gyűjtött, már együtt van. Hiányzik még vagy kétezer korona. Ennek részbeni fedezésére az osztály f. é. december hó 4-én egy nagyon érdekes és magas színvonalu műsorral egybekötött táncestélyt rendez, melyre a n. é. közönséget ezuton is tisztelettel meghívja. Az estély műsora a következő: 1. „Prológ Iréfas versezetekben.” 2. Tánc és Énekkettős. Előadják Garlathy Etelka és Verzár Kálmán. 3. „Az anyós titka.” Bohózat egy jelenetben. Előadják Döm-jén Zoltánné, Márkus József, Fischer Sámuel és Lugosi B. János. 4. Opera részletek. Énekli Schermann Vilmos, 5. Valse, Moszkovszkytól. Zongorán játszsza Fabritias Elza. 6. Kuplák. Énekli Seidberg Zsigmond. 7. Borica tánc. Járja tizenkét pürkereci csángó ifju. Az énekszámokat Mandl Zsigmondné kíséri zongorán. — Jegyek (erkély 5 korona, támlásszék 3 korona, zártszék 2 korona, állólhely, emelvény 1 korona) előre válthatók Simay testvérek, Fischer Sámuel és Király Lajos üzleteiben.

— A brassói csendőrkörület köréből. A brassói csendőrkörületben o kiratilag megdicsértettek: Lázár Ferencz csendőr, c. őrsvezető, mert a rudai aranybánya társulat tulajdonát képező keskenyvágányu iparvasut pályatestének ismeretlen tettesek által történt megromlása alkalmával, a tettesek kinyomozása és elfogá-

sa körül őrsparancsnokát kiváló buzgalommal és lelkiismeretes odaadással támogatta. Nyilvános dicséretet nyertek Nyírő Károly és Bencző István csendőrök azért, mert a rudai aranybánya társulat tulajdonát képező keskenyvágányú iparvasút pályatestének ismeretlen tettesek kinyomozása és elfogása körül járásőrsvezetőjüket kiváló buzgalommal, lelkiismeretes odaadással támogatták.

— **Meglopott fakereskedő.** A Brassói Lapok megírta egy pár nappal ezelőtt, a kolozsvári rendőrkapitányságtól a brassói rendőrkapitánysághoz érkezett távirat alapján, hogy milyen érzékeny anyag veszteség érte Kurczberg Jakab kolozsvári fakereskedőt. Kurczberg ugyanis elvesztette a székelykocsárdi vasúti állomáson 1400 koronát tartalmazó tárcáját. Megírtuk azt is, hogy Kurczbergtől valószínűleg ellopták a pénzt. — A kolozsvári rendőrség annak idején telefonon hívta föl a székelykocsárdi esendőrség figyelmét az esetre. Tegnap este értesítették a kolozsvári rendőrséget, hogy a Kurczberg pénztárcáját megtalálta a kocsárdi esendőrőrs. A szétszakgatott tárcsa teljesen üresen feküdt az állomástól a falu felé vezető úton. Most már bizonyos, hogy Kurczberg ügyes vasúti zsebtolvajok kezei közé került, akik kifosztották.

— **A nagyváradi tifusz.** Nagyváradról jelentik: a városban elterjedt tifusz úgy ben a közegészségügyi bizottság ma délután a polgármester elnöksége alatt értekezletet tartott. A főorvos jelentést tett a betegség elterjedéséről s jelentette, hogy november tizenhatodikától huszonegyedikéig harminchét új megbetegedés fordult elő. Az eddig elhaltak száma harmincnyolc. Az elterjedés elleni védekezést gátolja az a körülmény, hogy sokan eltitkolják ha tifuszt kapnak. A főorvos kijelentette, hogy a városi járványkórház használhatatlan.

— **Tea estély.** A „Magy. Munk. Rokkant- és Nyugdíjegylet” brassói fiókja folyó évi december hó 4-én (szombaton) este 8 órakor a „Nr. 5.” vendéglő összes helyiségeiben műsorral, tánccal és világpostával egybekötött családi jellegű tea-estélyt rendez. Belépti díj: személyenként 1 korona. (A belépti-jegy egyúttal tea-jegy is). Felülfizetéseket köszönettel fogad és hírlapilag nyugtázza a rendezőség.

Apolló Bioskop műsora 1909 december hó 1-én, szerdán.

Ch. Overseer (Sportkép)

A városi (d. ar. la)
játék szenvedély (dráma)
Utazás Hollandián keresztül (természet-
utáni felvétel)
Robbantások a Rajna medrében (látvá-
nyos)
Ártatlanul gyanúsítva (dráma),
Pali menyasszonya (humoros)
Amateur detektív (humoros).

A „BRASSÓI LAPOK” előfizetési díja.

HELYBEN vagy VIDÉKRE:

házhöz hordva. postán küldve.

Egy évre	30.—
Fél évre	10.—
Negyed évre	5.—
Egy hóra	1.70

Előfizetni bármely naptól kezdve lehet.
Mutatványszámokat készséggel küldünk.

Telefon — Távirat.

(Saját tudósítónk jelentése.)

(Budapest, 1909. november 30.)

A kabinet köréből.

Politikai körökben beszélnek, hogy Kossuth és Apponyi miniszteri sztrájkra készülnek.

A kabinet hónapok óta kéri már a királyt, hogy vagy járuljon hozzá előterjesztéseihez, vagy pedig mentse fel állásából.

Kossuth és Apponyi elhatározták, hogy már napokig sem várnak a válság megoldására. Amennyiben Ófelsége hamarosan nem döntene, minden egyéb körülményre való tekintet nélkül, ha dezavualniok kellene is minisztartaik álláspontját, beadják lemondásaikat.

Andrássy holnap reggel Budapestre érkezik, hogy résztvegyen a holnap, vagy holnapután megtartandó minisztertanácsban. E minisztertanács határozatából, Wekerle a tanácskozás után azonnal Bécsbe utazik és felkéri a királyt, hogy azonnal döntsön a válság dolgában, miután a kormány helyzete adott körülmények között tartathatatlan.

Apponyi Albert gróf ma felkereste Kossuthot és több mint két óra hosszat tartó tanácskozást folytatott vele.

Justh előtérben?

Hírlik, hogy Justh Gyula újabb idők óta érintkezésben van Lukács Lászlóval.

Ez a hír különböző kombinációk alakjában a lapokba is belekerült.

Justh Gyula ezirányú híresztelésekkel szemben ki jelentette, hogy ő Lukácssal érintkezést nem tart fenn és minden hasonló kombináció ellen a leghatározottabban tiltakozik.

Kossuthék részéről jelentik, hogy a király nem fogja Justhot magához rendelni kihallgatásra, mert ő Felsége tudatában van annak, hogy ez a kihallgatás ugys céltalan volna.

A király tudniillik Justhknak még annyi engedményt se adna, mint Kossuthéknak s így Justh megbízatásáról szó sem eshetik s így a parlament volt elnökének kihallgatása csak informatív jellegű lehetne, amire a már minden oldalról kellőképpen tájékozott Koronának ninesen szüksége.

Elhunyt herceg.

Münchenből jelentik, hogy Károly Tivadar herceg, Erzsébet királyné testvéröccse, akinek szemorvosi diplomája is volt s aki ezirányban gyakorlatot is folytatott, elhunyt.

HA

még nem járhatja, okvetlen fizesse elő január hó elsejével az elismert legjobb magyar napilapot:

„AZ UJSÁG” -ot.

Megrendelői cím:

„AZ UJSÁG”
BUDAPEST.

Egyes példányok — — —
minden újságelárusítónál — — —
kaphatók.

Eladó

egy 8 hónapos fekete vadkan Schiel Péter vendéglősnél.

Szászhermányban,

—2227—

*** Ujdonság! ***

Legújabb zeneművek

Igloi diákok

Írta és zenéjét szerzette

FARKAS IMRE.

Zongora és ének 2 kötetben A K 3.-

Kapható a „Brassói Lapok”-nál
—: és Grünfeld Samuál. —:

*** Ujdonság! ***

KAPHATÓK jutányos árak és feltételek mellett részletfizetésre is — elsőrangú gyártmányú minden fajta varrógépek, kerékpárok, fa- és vasbutorok, képek, tükrök, inga és zseborák, aranyneimű szalon-gárnitúrák, divánok, matracok, fali- és futószőnyegek, paplanok, mindenfajta vásznak, köntöskelmék kész férfi és fiuruhák, esetleg mérték után is készítenek. Nagy választék nemzeti zászlókban.

Szöllősy Zs.

Brassó, Kapu-utca 69.

Ügyenőkök megfelelő fizetés mellett felvétetnek.

— Fráter Lóránd legújabb nótakönyvelmege ent. Kapható a „Brassói Lapok” és Grünfeld Samu könyvkereskedésében.

ÖNKENTESEK!

elegáns, fess, jó állásu
— egyenruhákat —

LENGVEL GYULA egyenruhákész
tőné, BRASSÓ
Hosszu-u. 14. sz. a. kaphatnak.

A drezdai szabászati akadémián
diplomat nyert.

SOLE LIPÓT

ruggyanta-bélyegző-gyár
— és véső-intézet —

BRASSÓ, Weisz Mihály-utca 2. sz.
ALAPÍTOTT 1879-ben.

GYÁRT: Érc-bélyegzőket, cimereket,
monogramokat, himnusz-modelleket, aj-
tó-cimkeket, névaláírásokat a legpon-
tossabb kivitelben, legolcsóbb árak mellett.
Számológépek állandóan raktáron.

Fontos egészségesebbnek és beteg-
nek (különösen cukorbetegnek).

Szíveskedjék a **TENTESCH-féle**
egészségi tápanyag és Nusmuss-
ból, ugyisint a más különféle
süteményt és valódi Graham- és
Buza-dara kenyérből kóstolni.

Közép-utca 23. sz. a.

Egyszer próbálva! Sokat díszítve!
Kérjen ingyen árjegyzéket!

Mózes András

diszkrét-esztétikus, BRASSÓ,
Hosszu-utca 32. szám.

Van szerencsém értesíteni a n. é. kö-
zönséget, hogy műhelyemet motorerőre
rendeztem be, melynél fogva azon hely-
zetben vagyok, hogy minden e szakmába
vágó munkákat a legrövidebb idő alatt,
jutányos árak mellett gyorsan és pon-
tosan eszközölök.

Ajánlom egy szíva- mint juharc-csapajmát, a
melyeket nagyban és kicsinyben szállítok.
Kiváncra árjegyzékkel is szolgálok!

SCHERG VILMOS és Tsa

posztógyári ajánlják

saját gyártmányu, minden-
féle divat-, egyenruha-szöveiteket,
lodenekeket, posztókat, futószőnye-
geket, uti plaideket, ágy-, kocs-
és lótakarókat stb.

RAKTÁR a Ferenc József-téren.

Krämer Károly

Brassó, Fekete-utca 31.
A legjobb és legolcsóbb beszerzés.
hely műesztétika munkákban u. m.
ablak-karnis, ruhafogas, ruhaáll-
vány, könyvszekrény, ebédő szé-
kekben stb.

Speciálisan hordócsapokban.

Javítások pontosan és olcsón.

Elegáns és jó minőségű

Egyen és Polgári ruhát

előnyös árakban készít

Szöcs György

Brassó, Weisz Mihály-u. 10.

Katonai felszerelések nagy raktára.

Kitűnő reggeli és uzsonnasütemény

valamint igen jó

házi kenyér kapható a

Schmidts Vilmos-féle

sütődében

Cérna-u. 3. és fiókjában Hirscher-
utca 6. szám alatt.

**Mű-ruhafestő és
vegyszeri tisztító-intézet****Schmitz József**

Brassó, Hoeszu-utca 8.

Legolcsóbb gyári árak.

**Vasznásváson és kőműves utánzat
tricot és fehérnemű**

nagy választékban, — — —
— a legolcsóbb árban

ESSIGMANN K.-nál

BRASSÓ, (a vörös keresztben)
Pötös, gyümölcs-sor 19.

**SCHIESER PÁL**

kárpitos és
bútorkezelő

BRASSÓ,
Kapu-utca 54.

Divatos, jutányos

minden stílusban és
az a szaktalozás szak-
mába vágó ösz-
szes munkák, az
azokhoz használt
szárazfaért szá-
valtozva szállít

TAJERLING JÁNOS

asztalos-műhelye, Brassó, Kórház-u. 13
Mintá divatos bútorból, díó, tölgy, juharfából

A PODEK Emil-féle

BRASSÓ, Lópisz H. sz. alatti

könyvkötészet és modern berende-
zésű dobozkészítő műhely elvállal
minden e szakmába vágó munká-
kat, különleges pipere-munkákat,
szavatolt pontos és olcsó kivitelben

Videki megrendelések — — —
— — — azonnal eszközöltetnek.

Minden ezen szakmába vágó

munkákat olcsón és legpon-
tosabban készít

Antosch E.

kárpitos,

BRASSÓ, Fekete-utca 27. sz

Förv. védett

Karbid-lámpa

osakis

Welkens Konrad-nál

Szt. János-u. 32. sz. a. kapható.

Nagy Karbid-raktár.

Teutsch Gyula

vasöntöde, gép és fém-
áru gyár

BRASSÓ.

LANG és THEIL

drogueria

BRASSÓ, Buzasor 8. sz. a.

Mindenemű illatszerek és

toilette-cikkek

olcsó bevásárlási forrása.

A legdivatosabb

vas- és rézbútorok,

valamint legjobb

hygienikus iskolapadok

lakás, szálló, kórház- és lakotaberen-
dés, csak saját gyártmány, külön-
hazai anyagból. Továbbá a legszolidabb
— mű- és építelmunkákat szállítja —

Bernhardt Rud. utóda

Brassó és a legmodernebb gép-
berendezési gyártelep — — —

BRASSÓ, Fekete-utca 33. sz.

Kreuz Vilmos

mázoló és lakkozó

BRASSÓ, Felső Fekete-utca 5. sz.

Ajánlja magát minden e szakmába
vágó munkák elkészítésére. Jó és
tartós munkáért szavatoltatik.

Finomra dörzsölt olajfes-
tékek eladása.

B

Minden stílusban.

Szolid és olcsó gyártmány.

A bútorcsarnokban bútor mindig készlethez.

HUBBES JÁNOS

építő- és bútorasztalos, gőzerőre berendezve

BRASSÓ, Hosszu-u. 154.

Telefon szám

— 235. —

Alapított: az 1867-ik évben.

Helmbold utódai-Tuza Reg.

ékszer-, arany- ezüst-
és órakereskedés

BRASSÓ, Weisz Mihály-utca 24.

Száz ékszer-különlegességek!

ővek és kapesok.

Saját javító-műhely! Veszek régi
arany-ezüstöt és drágakövet!

Csah Stern János kőművesmestertől

Hirscher-utca 3. kapható

Transmiszió-kötél, malomfelvonó
gurti, spárga-gurti, juta-gurti,
redőny-zsinórok, spárgák, lóhálók,
hintaágy, vásári táskák, hátvédő,
tábori székek, gyermekhinták, ab-
lakvédő gurtik, gyermekhordó
gurtik, vízhatlan ponyvák
és minden e szakmába vágó tárgyak.
Pontos kiszolgálás!

**Binder Ede**

órás.

Brassó, Kolostor-u. 7.

Európa szálloda mellett

Nagy raktár arany-, ezüst-, acél-, nickel-,
jaga-, ébresztő- és schwarzwalder órák-
ban, valamint arany és ezüst-árukból
Javítások gyorsan és pontosan tel-
jesítetnek.
Feltétlen szavatosság.

Zongorák

különböző árban

Richter W. P.

Új-utca 12.

Egyedüli képviselő: Bösendorfer,
Brüthner, Stängel, Rösler stb.

féle zongoráknak.

Legjobb hangszerek legnagyobb
raktára.

Alapított: 1879. — 1

Stepanek F.

BRASSÓ.

Raktáron tart párnázott ülő-
garnitúrákat, divánokat a leg-
újabb stílusban, legjobb minő-
ségben és olcsó árak mellett.

Ülőbútorok átalakítása és kijavítása
a legolcsóbb árakban elvállaltatik.

Jól és dúsán felszerelt raktár
tart stíluszerűen gondos kivitelű

kézimunkákban

Schnell Jozefa

kézműáru kereskedése

Brassó, Kolostor-utca 31. sz.

Kézimunkák felvétele.

Előnyömtatás. — Olcsó árak.

Bevásárlási utamról hazatérve,
van szerencsém a n. é. hölgykö-
zönség figyelmét dísztartalmu rak-
táramra

Női és leánykalapokban

tisztelettel felhívni.

Régi kalapok olcsón javíttatnak.

Szíves pártfogást kér

WEISZ RÓZA, Kapu-u. 16.

Legdusabb választék virág
és dísznövényekben, mindig
friss állapotban kapható

Katzianer és Fink-nél

Kolostor-u. 29 sz. a.

Conservatorista

Zongora órákat ad.

Kapu-u. 36. sz. l.

Virágcsarnok

ifj. Wilk M. F.

BRASSÓ, Weisz Mihály-u. 20.

Videki megrendelések külö-
nös figyelemmel figyemente-
sen eszközöltetnek.

Telefon sz. 133.

Ajánlunk kitűnő jó son-

kát, felvágott, hátgerinc, frank-

furti virslit, kitűnő házi disz-

nőfsajtot stb.

Kamner és Irkovska

„Lópiac”

Az Olla több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva



Szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve. Két évi jóváhagyás. Ára tucatonként 4, 6, 8 kor.

Kapható az ország minden gyógyszerárán és jobb drogeriákban.

Követelje azonban, hogy szállítója önnek csakis „OLLA”-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű utánzatot, mint ép oly jó feldicséni.

Az elárulító helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámat ingyen küld az OLLA gummigyár Wien I/182. Präterstrasse 57.

Eredeti mintagyűjtemények 12 db K 5.—

Vendéglősök és kávéházak figyelmébe.

Ezennel felhívjuk b. figyelmüket a Szinlea ventilátorra, mely ezidő szerint a legjobb szellőztető. Egy ilyen működésben megtekinthető a Magyar Általános Hitelbank brassói fiókjánál, ahol felvilágosítással is szolgálnak.

2225

GYOMORBÁNTALMAKNÁL

a világ legjobb háziszere a: „NOVICUM”
székely-havasi gyomorkeserű.

Egy kísérlet mindenkit meggyőz arról, hogy ezen ideális háziszere az első segítség a háznál.

Kapható mindenütt, vagy megrendelhető a készítőnél 1 K 20 f. és 4 K.-s üvegekben — próba üveg 60 fillér

Készíti: KÁRPÁTI JÓZSEF, Árkos (Háromszék-várm.)

Főraktár Brassóban: MÜLLER GYULA utóda, TARTLER ALFRED, fűszer nagykereskedő cégnél.

1982

„A régi Tanácsházban”

Buzasor 4. sz.

alatt levő borkimérésben úgy helybeliek, mint idegenek

kitűnő borokat

kaphatnak. (Asztali és palackborok)

JÓ BOROK.

(asztali és palack borok)

A „Fehér kaka”-hoz alkalmazott borkimérésben állandóan raktáron vannak.

Kapu-u. 20. sz. a.

Pásztori Sándor

sodronyszövet-fonat kerti-kerítés és ruganyos acél-sodrony-ágybetétek gyára
BRASSÓ, Kórház-u. 32.

Tellmann Vilmos és Tsai

posztógyára, BRASSÓ.

Hátulsó-utca 50—56 szám alatt.

Ajánlja saját készítményeit mindenféle posztókban és flanellekben.

Legnagyobb választék kongrészcsoportokban.

Hölgyek, akik szép kézimunkát venni akarnak, győződjenek meg arról, hogy én csak finom árut tartok.

Törülközőkre, zsebkendőkre, szalvétákra, asztalneműre monogramok 5—6 óra alatt bármilyen mennyiségben himeztetnek.

Weisz Mihály-u. 4. BOLESCH FRIGYES
(Copoly-féle ház.)

Mindenféle fehérnemű készítése.

Laptulajdonos a „Brassói Lapok” nyomdája.

Tea

legújabb

termés.



Meinl Gyula

Kávé-behozatal, Tea-behozatal.

Fiók Brassóban:

Lengor 31—33. szám.

EREDETI

Victoria, Köhler, Afranna,
Wettina, Gritzner

VARRÓGÉPEK

felülmúlhatatlanok minőségben, kiállításban és munkaképességben. Csak elsőrangú gyártmányok.

Képvisező:

Mooser Mihály,
Brassó, Kapu-utca 39.

Legnagyobb mechanikai javító-műhely, írógépek és gramofonok is kijavíthatnak.

Központi Nr. 1. Szálló Brassó.

A város és vidék közönségének találkozó helye. Kényelmes, tiszta szobák. Gyönyörű tánc- és étterem. Kitchén konyha. Valódi jó italok. Pontos kiszolgálás. Omnibusz a vasútállomásnál. Whymanek József, szállodás.

Első brassói

mű és borotva hamorukészítő

Nagy raktár

finom acélárukban.

Szolid kiszolgálás! Valesio J. utóda
Kapu-utca 16.

Foith György és Tarsa

kötőgyár, rövid- és szővő-árú szövet nagyban és kicsinyben

Kapu-utca 24. sz.

Saját gyártmányú kötött-árú. Mindenféle harisnya és trikó-árú olcsón és nagy választékban kaphatók.

Eredeti „PFAFF” varrógépek

Wetzel Otto

BRASSÓ.

Weisz-Mihály-u.

30. szám alatt.

csakis a védjeggyel.



Szőlő szálloda

Medgyes.

Ajánljuk ujonnan berendezett szállodánkat.

Wéber és Arva.

Az Eszterházy és tanácsház

pincékben kaphatók a legjobb és legtisztább erdélyi borok.

Prisze villásreggeliről mindig gondoskodva van.

Hímzőfonalak.

Eldnyomtató.